

AMBASSADE VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

Canberra, 30 Augustus 1955.

No. 2368 - 51 GS / 777.

[no 6738]

Onderwerp: Australië en de Nieuw Guinea kwestie.

DIR: 500/18	SECRETARIAAT
VISIE: 500/18	6 September 1955
PROT.: 127027	
DOOR: 912.13	121774-46289f

S

912.13
Med. N.G.
Bambel
10/9

De laatste stap van Australië in het "drama", getiteld: "Samenwerking in Nieuw Guinea" is, indien ik mijn gedachten laat gaan over het gebeurde der laatste 2 jaren, slechts een ontwikkeling in de politiek van Australië, welke het reeds lang voerde. In de eerste dagen na mijn aankomst te Canberra was er reeds een "appeasement"-politiek, zocht men reeds naar vriendschap met Zuid-Oost-Azië, en meer in het bijzonder met Indonesië, doch Menzies en Sir Alan Watt waren er huiverig van. Sinds Tange, die van Washington kwam, Secretaris-Generaal werd is er in die richting voortgang gemaakt, maar nadat de besprekingen en besluiten der Bandung-Conferentie bekend werden, heeft zich hier in sommige officiële kringen een angstpsychose ontwikkeld, nog aangewakkerd door de besluiten van de Hobart Labour Conferentie, welke, nadat de 15 Aziatische landen deden weten de Nieuw Guinea-kwestie wederom voor de Verenigde Naties te brengen, in een soort paniekstemming omsloeg, waarvan Casey, die coûte que coûte op vriendschappelijke voet met Azië wenst te komen, handig gebruik maakte de Regering in die richting te sturen. Hij werd daarbij geholpen door de val van het door de Communisten gesteunde Indonesische Gouvernement en de vorming van een gematigde door de Masjumi geleide Regering. Casey kon als argument o.m. aanvoeren dat deze politiek van appeasement harmonieerde met die van de Verenigde Staten, Groot Britannië, ja zelfs met die van Nederland, dat toch eveneens vriendschap voorstond met Indonesië.

Het is inderdaad waar dat ook Nederland vriendschap met Indonesië wenst, hoewel niet tegen elke prijs en niet ten koste van zijn vrienden. Nederland heeft dan ook, naar ik meen te mogen zeggen, geen bezwaar als Australië zoveel mogelijk vermijdt Indonesië te irriteren. Nederland heeft begrip voor de wens van Australië, vriendschap te zoeken met Aziatische landen en meer speciaal met Indonesië.

Maar hoe moet het worden verklaard, als Menzies en Casey, zoals onlangs geschiedde, meer actie en meer samenwerking met betrekking tot Nieuw Guinea bepleiten, als zij

= 2 -
(mij)

Aan
Zijne Excellentie
de Here Minister van Buitenlandse Zaken
te
's - G r a v e n h a g e .

Vervolg No. 2368-51 GS/777.

Canberra, 30 Augustus 1955.

- 2 -

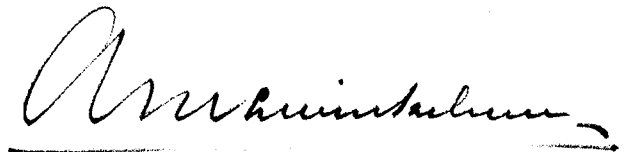
mij dit met veel overtuiging voorhouden en mij bijzonderheden betreffende de genomen en voorgenomen maatregelen enz. mededelen (gesprekken met Dulles en Peaslee, reis van Spender naar Zuid Amerika en van Cleland en Casey naar Hollandia), als wordt beloofd mij te zullen inlichten aangaande de aan Spender te zenden instructies, doch later uit niets blijkt dat Dulles aan Menzies heeft beloofd de Latino's te adviseren tegen Indonesië te stemmen, dat Casey na een invitatie voor zijn Hollandia-reis te hebben uitgelokt, niet naar Hollandia, doch naar Djakarta gaat, dat Cleland's reis naar Hollandia wordt afgelast en ons wordt medegedeeld dat het voorgenomen Nederlandse vlootbezoek aan de wateren ten Noorden van Australië Nieuw Guinea niet welkom is, en dat Spender's instructies van dien aard waren dat zij niet aan de Nederlandse Ambassadeur konden worden medegedeeld en dat zijn reis, naar ik vermoed, althans direct, weinig te maken heeft gehad met Nieuw Guinea. Op het Department of External Affairs zei een hoge ambtenaar onlangs lachend: Spender maakt wel eens graag een reisje naar Zuid Amerika, waarmede ik niet wil zeggen dat deze reis voor Australië niet van belang is geweest.

Desgevraagd zou mijn antwoord moeten luiden, dat Australië zijn opportunistische politiek zeer dom speelt. Hetgeen de laatste tijd en speciaal de laatste weken is geschied, betekent niets, niets meer dan dat. Zijn politiek is niet veranderd omdat opportunisme altijd de politiek van Australië is geweest.

Na de ontwikkeling der laatste maanden heeft men "cold feet" gekregen en hoopt men maar dat Nederland deze grofheden zonder morren zal aanvaarden. Het is geen trouweloosheid maar een domweg opportunistische wijze van manoeuvreren.

Ik vraag mij echter af of Menzies dit alles weet en onderschrijft! Ik hoop dit te gelegener tijd op discrete wijze te verifiëren.

De Ambassadeur,

P.S. Nadat ik het bovenstaande had geschreven, vernam ik van hoogst betrouwbare zijde de nadere gegevens welke ik langs andere weg heb doorgezonden en waaruit is gebleken, dat ook de Heer Menzies zich bij deze handelwijze aansluit.

*dit is niet
meer, in de
aanpak*

Nummer - 6738

Bijlage

DOA/OP

8 September 1955

Leherin

No. 241

Visie DOA
~~66PZ~~

Met voorstel visie T.

NY
IL

COMMENTAAR

Op: Brief uit Canberra d.d. 30 Augustus 1955,
No. 2368 - 51 GS/777 (Exh. 121774 - 4638 GS).

Betr.: Australië en de Nieuw-Guinea kwestie.

Door DOA/OP is reeds gedurende enkele jaren de Australische reserve betreffende samenwerking met Nederland inzake Nieuw-Guinea gesignaleerd. Deze reserve uit zich gedurende het laatste jaar (tevorens was het contact intensiever) duidelijk in uiterste beperking van meer dan formele contacten tussen de Australische Ambassade h.t.s. en dit Departement. Zulks manifesteerde zich op wel zeer in het oog springende wijze door het uitblijven van elk zakelijk voorbereidend contact bij het bezoek van Minister-President Menzies. Daartegenover viel waar te nemen, dat de contacten met Hr Ms Ambassadeur te Canberra vrij intensief en dikwijls ook zakelijk belangrijk bleven.

Hieruit kon n.h.v. de conclusie worden getrokken, dat External Affairs de noodzakelijke contacten met Nederlandse instanties vooral in eigen handen wilde houden en niet aan de Australische Ambassades in het buitenland wilde overlaten.

Alles in New York en ook in Washington (met of zonder medewerking van Canberra) hebben ons mensen, vooral voor Spender, wel nuttig contact gehad (enkele kader actie in de M. J. van de V. N.)

Recente berichtgeving van de heer Winkelman wekt evenwel de indruk, dat ook contacten met hem minder waardevol worden en verstrekte inlichtingen wellicht bewust onvolledig of misleidend worden. Zulks zou o.m. kunnen blijken uit de opmerkingen van de heer Winkelman over de reis van de heer Spender.

Het is ons inmiddels bekend, dat de reis van de heer Spender bepaald meer is geweest dan een "snoepreisje" naar Zuid Amerika. (Een uit Washington vertrouwelijk toegezonden rapport, overhandigd door de Australische Ambassadeeraad aldaar, is inmiddels aan Canberra toegezonden).

In het licht van hetgeen de Ambassade terzake door External Affairs is medegedeeld (vgl. pag. 2 eind eerste alinea brief Canberra), is diens reactie en conclusie evenwel niet onbegrijpelijk. Steeds duidelijker springt evenwel de Australische politiek t.a.v. Nederland in het oog: over ons, waar nodig voor ons, doch zo enigszins mogelijk zonder ons.

Op deze tendenz werd mede de aandacht gevestigd bij dzz. memo van 8 Augustus jl., No. 212. Wellicht leiden de huidige Indonesische toenaderingspogingen, waarover de heer Spender blijkens recente berichtgeving nogal ontsteld was, er mede toe, dat ook van Australische zijde iets meer rekening wordt gehouden met Nederland.

Spender reeds "sluwe tactiek" van Indonesiërs in de V.N. t.a.v. de N. J. van de V. N. Kerk...
Tegen een overmatige toenadering van Indonesië tot Nederland, waarbij Nederland de soevereiniteit over N.G. bewilgen oecumenisch stelt, hoewel de Arabië aliers meerdeft bezwaren maken de Britse Regering het van verdragen zijn over het sturen naar de kade. Conform de contracten Hymers van de Australische Amb. te Canberra 1955